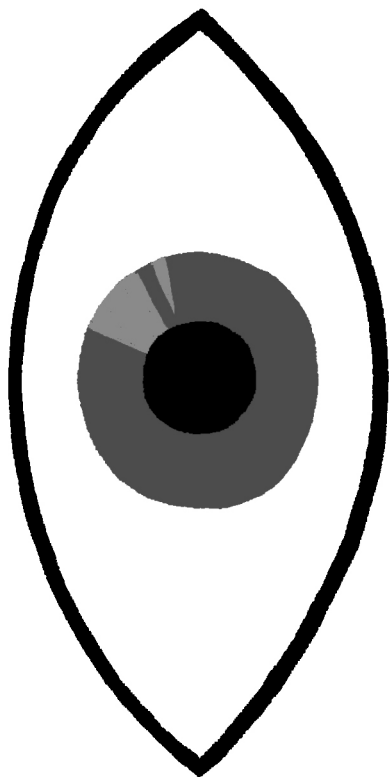

Hanif Kurejši

NIŠTARIJA

ZA IZDAVAČA
Ivan Bevc
Nika Strugar Bevc

© za srpsko izdanje

BOOKA

11000 Beograd, Kapetan Mišina 8
office@booka.in

www.booka.in

PREVOD SA ENGLESKOG
Aleksandar Milajić

LEKTURA
Agencija Tekstogradnja

KOREKTURA
Dragana Raković

DIZAJN KORICA
Nikola Korac

PRELOM
Bodin Jovanović

ŠTAMPA
DMD Štamparija

Beograd, 2017.
Tiraž 1500

BOOKA.

Knjiga broj **75**

HANIF KUREJŠI
NIŠTARIJA

Naslov originala
HANIF KUREISHI
THE NOTHING

Copyright © Hanif Kureishi, 2017

Sva prava zadržana.
Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
niti reprodukovati u bilo kom obliku bez pismene
saglasnosti izdavača.

NIŠTARIJA

ROMAN

HANIF KUREJŠI

S ENGLESKOG PREVEO
Aleksandar Milajić

BOOKA.

Za Kir Kurejši

JEDAN

Jedne noći, star, bolestan, bez i kapi sperme u sebi, kao da mi nije dosta svih mojih muka, ponovo čujem taj zvuk.

Siguran sam da vode ljubav u Zenabinoj sobi, odmah do moje.

Pitam se da mi se nije učinilo. Mada ne verujem. Te zvuke nikad nisam čuo ovde. Živimo u velikom london-skom stanu stvorenom spajanjem nekoliko manjih, s mnogo otvorenog prostora. Vrata moje sobe nikada se ne zatvaraju, za slučaj da treba noću da dozovem moju Zi.

Mirujem, duboko usredsređen, kako bih se uverio da nisam u bunilu i da ovo nije flešbek od LSD-ja. Čujem šaputanje, uzdahe, i na kraju stenjanje. Zvuči mi kao ona.

A zvuči mi i kao on. Moj prijatelj.

Moja smrt je sad već pitanje dana. Pomisao na umiranje održava me u životu, čini me radoznalim. Vid mi je oslabio i nagluv sam na jedno uvo, pogotovo kad ima mnogo ljudi i kad ne vidim lica. Ali izjutra, dok Zi još spava, ležim i osluškujem. Ova zgrada je svet za sebe. Čujem lift u hodniku, štropot čeličnih vrata kad se otvaraju i zatvaraju, deliče razgovora, televizore, radio. Noću slušam lisice, pijance, policijske sirene, unezverene jauke, tajni

život zgrade i zujanje vibratora moje žene, nalik zvuku aparata za brijanje.

Jutrom čujem ptice. Na drvetu ispred zgrade živi desetak papagaja, zelenih tigrica, koje Zi i ja pratimo sa živim zanimanjem. Blizu je gradilište. U ovom delu grada, Viktoriji, neprestano se nešto renovira. Neću doživeti da je vidim u novom ruhu. Draži mi je čađavi, oronuli London, u čijem je posleratnom beznađu bilo neke uzvišenosti. Ludaci su u ludnicama a normalni tavore u svojim kancelarijama. Ovaj novi svet izgleda mi banalno i istrošeno. Previše je skorojevića u Londonu. Vreme nas je pregazilo.

Uživao sam u svom propadanju i veselo kopneo. A onda ovo.

Istina nas uvek iznenadi. Očni kapci mi podrhtavaju od napinjanja da bolje čujem. Usta su mi se osušila. Kulkovi su mi propali a noge me više ne služe. S naporom okrećem telo ka vratima, vučem se preko dušeka.

Pružam ruku da upalim svetlo ali pritom obaram šolju od kafe na pod. Prolama se užasna buka, kao da neko udara čekićem o tiganj.

Ne pomeram se.

Zi mi stalno govori da sam nepoverljiv muž, skeptičan i podozriv, spreman da u svemu vidim mračnu stranu. Požuda i bolest idu podruku. Činjenica je da živim od svoje mašte, a mašta je najopasnije mesto na svetu.

Ali osim ako komšije nisu počele da drže svinje – što je malo verovatno budući da su Arapi – ovaj novi zvuk je potpuno ljudski.

Zadržavam dah i zurim u pomrčinu u hodniku. Osećam miris duvanskog dima. Razmišljam o tome kako me je koliko prošle nedelje Zi češljala, milovala mi bradu i masirala

me kokosovim uljem. Gladila me je po grudima, po ušima. Izula mi je tople ugsice i milovala mi stopala i nožne prste dok sam ležao zavaljen s toplomerom u ustima.

Nevidljivi ali ne i nečujni, oni zvuci nikako ne prestaju. Potpuno sam budan, iako sam uzeo tabletu. Zi je sačekala da je progutam. Večeras je bila neuobičajeno brižna, sigurno zbog krivice što je u poslednje vreme pomalo uzdržana. Edi mi je doneo čašu vode i ostao da stoji iza nje, na pragu, nemo se smešeci saučesnički.

Rekao sam mu: – Laku noć, Edi. Kako ćeš se vratiti u Soho? Nije li sad već kasno? Hoćeš li da prespavaš na kauču? Ovde si uvek dobrodošao.

Pažljivo sam ih posmatrao. Nisu se ni pogledali nakon mog ljubaznog poziva. Sad to ima smisla.

Edi je klimnuo glavom. „Hvala ti, Voldo, ljubazan si kao i uvek. Biće mi sasvim dobro na kauču. Vidimo se ujutru. Lepo spavaj, amigo.“

Popio sam svoj dupli espresso, što uvek radim pre spavanja. Volim gorak ukus jake kafe u ustima.

Veče kao i svako drugo. A sada bih se smeo zakleti da čujem njihove glasove, isprepletane, bezbrižne i vesele dok leže zajedno, verovatno goli.

Mislim da je ovo prvo neverstvo moje dvadeset dve godine mlađe, odane Zenab nakon dvadeset godina braka. U stvari, siguran sam da je tako. Oduvek tvrdim da ne treba verovati onome što ljudi govore. Ali Zenab je istinoljubiva. Zgražava se i na pomen neiskrenosti. Obično je prilično strogih nazora. Ako se izuzme ono s ubistvom dok je još bila devojčica u Indiji, vaspitavana je da bude čestita. Uvek je sebe stavljala u drugi plan. Nije dovoljno uživala.

Ali zato sad uživa. Nadoknađuje propušteno. Nikad nije kasno. Zvuci se nastavljaju, a ja sam preneražen i uzbuđen. Možda seksualna funkcija slabi s vremenom, ali utvrdio sam da želja, slično Elvisovoj ljubomori, nikada ne umire. Znam neke koji ljubavišu i u osamdeset petoj. Ko kaže da vam za seks trebaju erekcija, telo ili orgazam?

Počinjem da zamišljam šta rade, poze koje zauzimaju. Da li ona sad kleči? Ili se ljube dok se strast ponovo rasplamsava? Jedno telo, jedno biće.

Prosto mogu da ih vidim. Snimio sam više od dvadeset filmova i dokumentaraca, tako da oduvek sve gledam okom kamere. Neki filmski časopisi svrstali su dva-tri moja dela u najboljih sto filmova svih vremena. Ili to beše dvesta? Kao filmski stvaralac, živeo sam za to da posmatram svet oko sebe. Mi reditelji smo voajeri koji rade s egzibicionistima. Čak i sada, na kraju, ja sam i dalje posmatrač.

Gledanje nam omogućava da neprestano uživamo u lepotama ovog sveta. Iako sam nepokretan, takoreći biljka u invalidskim kolicima, i te kako sam seksualno biće. Prisećam se ukusa i mirisa moje Zi, moje poslednje i jedine ljubavi, u čijem sam telu uživao više no i u jednom drugom. Prisećam se koliko je bestidna postala zbog mene i svih naših igrica.

Sad ona otvara usta. Prstima navlači njegov kurac. Možda je on vuče za kosu, onako kako ona voli.

Vodeći se zvukom i maštom, osmišljavam uglove snimanja i kadrove, snimam jedine nasušne filmove koje mogu u ovom stanju, filmove u svojoj glavi. Za umetnika posao nikad ne prestaje. U poslednje vreme uspeo sam

da napravim nekoliko petominutnih filmova i uopšte nisu loši, nesputaniji su od većine onoga što sam radio ranije, kad sam bio nervozan i kad je novac bio u igri. Pokazaću ih mojoj dobroj drugarici Aniti kad navrati sledeći put. Ona ume i da ohrabri i da pokopa.

Kažu da ljubav promeni čoveka. A možda se zaljubljujemo da više ne bismo bili ozlojeđeni. Ili kad se smučimo sami sebi. Ovde se nešto zauvek promenilo. Štošta ću morati da preispitam. Ko bi to pomislio? Godine mog života u trenutku su se pretvorile u nešto drugo.

Trebaće mi vremena da o svemu dobro promislim. A ja ga nemam mnogo. Ali mogu makar da iskoristim ostatak noći za razmišljanje. Spavaću sutra.

Jutro je i vidim da nema kaputa i šešira u predsoblju. A nema ni životinjskog vonja. Edi je već šmugnuo.

Koliko je meni poznato, bar deset puta je prespavao ovde sklupčan na kauču. Često je tu kad se probudim. Voli da ostane na doručku i da razgovara o najnovijim vestima dok se oblači. Jede kao provaljen i voli masno. Sviđa mu se kako Zi kuva, pogotovo njen pikantni omlet s masalom. Tiska u gubicu kao da je boga pitaj kad poslednji put jeo i nije siguran kad će mu se ponovo ukazati prilika.

Pretpostavljam da time štedi novac jer neće morati da ruča kad se autobusom vrati u Soho. Ponekad pre odlaska opere sudove i pospremi malo. Naš stan mu je poslednjih meseci postao прибежиште, mesto gde može do mile volje da telefonira, da se izuje i digne noge na kauč dok neumorno sluša onaj izbezumljujuće veseo džez koji obožava.

A sada, kad se između njih dvoje zahuktalo, otišao je rano. Da me ne vidi. Ili, što je verovatnije, da ja ne vidim njega. Međutim, dobro ga poznajem i siguran sam da će se, pošto je okusio budućnost, vratiti po još koji zalogaj. I to uskoro.

Večeras.

Jedva čekam da vidim kako će se ove nove uzbuđljive okolnosti razvijati. Sa mnom je našao da se igra. Kakva smelost. Umem da podivljam kad me neko naljuti. Podela ga je strast. Nepromišljen je. Ali ja nisam. U ovom trenutku sam nekoliko poteza ispred njega.

DVA

Belo lice dana.

Zi ulazi, rastvara zavese i pomaže mi da se prebacim u kolica. Već tri godine sam nepokretan, mada se i dalje trudim da budem čovek kakav sam nekada bio. Možda sam kljakav, ali verujte mi da su starci s godinama sve uporniji.

„Kako je prošla noć?“

Proverava jesam li se upišao u krevet.

„Nisam siguran, ljubavi. Bio sam obeznanjen. Kao da me nema.“

„Bogu hvala, Voldo. Noću i treba da budeš obeznanjen.“

Omamljuje me miris njene kose i tela dok se naginje da me poljubi za dobro jutro i pomazi me. Volim kad otvori bluzu i isturi grudi, kad polako zadiže haljinu ili mi pokaže samo stopala dok prave one prijatne ženske zvuke. Tako se jutrom budim. Njeni prstići draži su mi od svakog svitanja. Čak se i smešim. Drago joj je kad vidi kako mi poigravaju oči, moji poslednji organi s imalo žara u sebi.

A danas se već istuširala i obukla. Sva je žustru, čak i pevuši dok mi pomaže da se smestim u kolica.

Rado bih je pitao otkud taj polet. „Uzimaš li neke nove vitamine?“

„Kako si pogodio?“

Onim što je ostalo od mog dubokog glasa, dajem joj kompliment, kažem joj koliko je sveža i puna života, koliko lepa. Iako je već nadomak šezdesete i mora da gleda moje propadanje i patnje, ona redovno ide na bazen, diže tegove i kupuje više odeće nego inače.

Vitka je kao vrba. Postavila je traku za trčanje u svoju radnu sobu, koju sad već retko koristim ali i dalje tamo držim svoje dragocenosti – dnevnik, beležnice, filmske plakate, storiborde, klape, raritetne pornografske knjige i fotografiju Ziine majke s velom, poput nekakve srednjovekovne utvare. Ona mi je, kad smo jednom prilikom seli da popričamo o veri i milosrđu, pomogla da shvatim da sam liberal i da ću svuda biti disident, čak i u sopstvenom kupatilu.

Tamo su i rođendanske čestitke od Bouvija i Iman, moja slika s Džoom Stramerom, zatim ona s Denisom Hoperom kad smo zajedno bili u žiriju u Veneciji i mene u ženskom izdanju s pakistanskim transvestitima po završetku snimanja Kraljica Karačija. I pisma od kolega, što hvalospevi, što drvlje i kamenje. I moje maske. Onu žutu sam jednom nosio u supermarketu dok me je Zi gurala u kolicima. Ljubičasta zubata usta izazvala su mnogo pometnje i smeha među kupcima u Vejtrouzu.

Volim kad Zi dahće kraj mene na traci za trčanje dok smišljam filmove koje nikada neću snimiti. Voleo bih, čak i u ovom stanju, da napravim nešto za kraj, nešto što će me ispuniti kreativnom nadom. Da li je iko ikada čuo da se neki umetnik istinski povukao? Što smo stariji, to više mahnitije žudimo za dokazivanjem.

Dok Zi proučava horoskop i sprema se da pođe u kupovinu, ljubazna brazilska služavka Marija dolazi da me obuče.

Iscrpljen od doručka, uzeo sam da pogledam fotografije i video-klipove koje sam snimio u poslednje vreme, pitajući se da li bih ikako mogao da ih upotrebim. Nakon toga ću snimiti dnevnički audio-zapis. Hoću da svet zna šta radim. U glavi mi neprestano vrvi od ideja. Moram redovno da ispuštam paru kako ne bih proključao. Mi umetnici smo kao kapitalisti, prisvajamo sve što stignemo, krademo živote.

Pre polaska u Južni Kensington, Zi mi zahvaljuje na komplimentima.

„Hoćeš li ručati u gradu?“, pitam je.

„Neću danas.“

„Nadam se da ćemo videti Edija večeras. Nabavio mi je gulab džamun¹ i neke filmove. Zna da volim iznenađenja.“

„Sigurno je našao nešto opskurno.“

„Nadam se da će to biti Ključaonice su za gvirenje.“

Posežem da joj dotaknem lice. Ona čeka da joj moja drhtava ruka ovlaš očеше kožu. Baš me zanima hoće li se odmaći. I ona se odmiče, mada ne naglo.

„Lepo je kad uveče imamo društvo, Zi. Srećom, Samrin i deca dolaze za nekoliko nedelja pa će te to malo zaokupiti. Treba da se dogovorimo kako ćemo joj ispuniti vreme.“ Zi me gleda, ali pitam se da li me sluša. „Bojim se da sam ti dozlogrdio svojim zanovetanjem i ponavljanjem. Jesam li? Molim te, Zi, kaži mi.“

---

1 Indijski slatkiš. (Prim. prev.)

„Bila sam klonula duhom pre nekoliko meseci, kad sam se triput onesvestila. Ako se sećaš, tad si mi rekao da sam 'ispijena' i 'ogorčena'.“

„Izvini.“

„A sad mi je, eto, sve potaman. Pa zar se ne vidi?“

„Ne vidim ništa osim tebe, Zino moja. Želim da budeš srećna.“

„Stvarno? Hvala ti, Voldo. Potruđiću se da tako i bude.“

Pomno posmatram njeno lice, ali ničim se ne odaje. Ako se demon vratio posle toliko vremena da potpiruje njeno nezadovoljstvo ili ushićenje, dobro se prikrio.

Edi mi je preko trideset godina više od poznanika a manje od prijatelja. Dva do tri puta godišnje išli smo na piće ili večeru, sami ili s još nekim drugarima. Bio je momak na mestu, šeret i spadalo, obavezno prisutan tamo gde ima besplatne hrane ili pića, vazda gotov da proba nešto novo. Dugo sam se divio ekscentričnosti, pa čak i ludilu drugih ljudi. On obožava slavne ličnosti, pun je sočnih tračeva, a ja neizmerno uživam u mrsnim pričama u kojima se pominju kurac, pička i dupe. U svemu što se tiče prljavog veša i ljudskih slabosti. Ali tokom poslednjih pet godina, sve donedavno, viđao sam ga tek povremeno. London je pun takvih likova koji se vrzmaju unaokolo i onda samo nestanu.

Što se tiče ličnog života, Edi je uvek bio uzdržan i neodređen, čak neiskren. Uzimao sam s rezervom sve što kaže. Koliko znam, još radi kao filmski novinar i odlazi na projekcije i konferencije za štampu. Koji god film da pomenem, on će verovatno znati neki zanimljiv podatak u vezi s njim. Ako poželim da vidim neku komediju, što mi je često potrebno, on uvek ima dobar predlog.

Volim da svakog dana odgledam jedan film, ponekad i dva.

Nahvali nekoga i doveka će ti jesti iz ruke. Nažalost, mislim da sam pogrešio što sam laskao Ediju. Sigurno sam bio u pozitivnoj fazi. Pre šest meseci počeo je redovno da navraća. On je možda budala, ali nije glup. Pretvorio se u samozvanog stručnjaka za moj rad i došao je kod nas jer su mu ponudili da organizuje retrospektivu mog rada i predavanje na Britanskom filmskom institutu. To nam je obojici odgovaralo. Svidela mi se zamisao da on napravi moje memoare.

Do sada nije bilo čvrstih dokaza da će išta biti od te retrospektive. Onako oduševljen i nesposoban, Edi je dobio zadatak da pronađe moje rane televizijske radove, materijale koji su emitovani samo jednom i nikad više. Rekao sam mu da potraži film koji sam snimio sedamdesetih o umetničkim školama i pop muzici, i one o plesnim maratonima na severu Engleske i o modsima u Južnom Londonu, kao i neke skarabudžene ali vesele pop video-spotove s početka osamdesetih. Bilo bi mi drago da ih imam, ali nije baš da umirem od želje. Em sam dobio dovoljno pohvala za svoj rad, em je sad ionako kasno za pumpanje samopoštovanja. Iako umirem, do sinoć sam bio prilično veseo i sve mi je bilo potaman. S olakšanjem sam digao ruke od života.

Ma koliko se trudio da se držim tog toka, mozak radi po svome. Ta izdaja, ta noćna krađa, to što se desilo s Edijem – ako je stvarno tako bilo, a i dalje nisam potpuno siguran, jer ko uostalom stvarno želi da zna ono što zna? – otvorilo mi je oči i nateralo me da se prenem.

Moram da ostanem usredsređen.

Trudim se da što više spavam preko dana kako bih kasnije ostao budan. Odlučio sam da nastavim istragu. Ako su sinoć uživali, onda će sledeći put sigurno uživati dva puta više. Nije li erotika neutaživa glad koja samu sebe potranjuje? Kako im zadovoljstvo bude raslo, tako će biti sve neoprezniji. I tome se sve troje silno radujemo. Patnja nije strašna ako žrtva pronade način da uživa u njoj.

Ovo je moj mali svet. Danima nisam izašao iz stana. Imamo kuću na selu, ali retko odlazimo tamo. Jedne večeri, dok sam još mogao da hodam oslanjajući se na štape, pošao sam u vrt da malo meditiram i pao. Uvek sam bio krupan, a kako sam dodatno otežao od ostriga, pite s bogatim nadevom, pudinga od hleba, kozjeg sira i pistaća, i dobro natopljen bladi merijima, vinom, tamnim pivom i rakijom, Zi nije mogla da me podigne. Morali smo satima da čekamo dok nije stigla hitna pomoć. Često razmišljam o smrti i kako će se sve to odigrati. Nije mi se mililo da umrem na podu, gotovo nemoćan da išta kažem. Hoću da moje poslednje reči uđu u antologije.

Zvono na vratima. Osam je sati.

Anđeo pustošenja napokon je došao. Noć počinje. Edi ulazi s osmehom, punih ruku. Filmovi, sir, čokolada. I orhideja za Zi.

„Odmah se vraćam, samo da se presvučem“, kaže Zi.

Edi i ja gledamo fudbal. Podozrevam da mi samo podilazi. On uopšte ne voli sport, smatra da je to za morone. Ali s njim čovek nikad nije načisto. Uvek se trudi da udovolji.

Oči mi se već sklapaju, ali nakon jednog sata se budim i vidim Zi kako tiho izlazi iz svoje sobe u kurta tunic i pantalonama. Nedugo potom njih dvoje večeraju dobro raspoloženi, kao i ja. Nešto se dešava. On i Zi sede na

naspramnim kaučima, ali se igraju mobilnim telefonima kao tinejdžeri.

Nameštam fes bolje i otpijam gutljaj vina, pa odlažem čašu na stočić sa zebrastim dezenom. Poruke samo lete. Vidim kako se ona smejulji i blago odmahuje glavom kad god pogleda telefon. Ne prestaje da skršta i raskršta noge sve dok joj papuča ne sklizne sa stopala, koje zastaje u mestu poput zmiije u šumi. Nas dvojica gledamo to njeno rečito stopalo. Verujem da bi joj on rado vratio papuču.

Zaljubljenost u sebe je naša religija. Štap za selfije nam je krst koji moramo nositi kud god da pođemo. Polako uzimam svoj i podižem ga.

Snimam stopalo i sve ostalo. Nestrpljiv sam, gotovo ošamućen od ovog sunovrata u puteni mazohizam. Bol je zadovoljstvo a zadovoljstvo bol. Utišavam se i glumim klonulost. Oni ne primećuju.

Tražim da me smeste u krevet. Uzimam tabletu, koju kradom ispljunem. Ionako ne deluju, kao kad bi slonu dali aspirin.

Edi mi gura kolica do sobe i pomaže mi da se prebacim na dušek.

Jastuci me žuljaju. Edi ih namešta onako kako volim. Prsti su mu spretni i nežni. Mumlam: „Zašto kad vidiš bogalja u filmu odmah znaš da će nastradati? Da li zato što je već ruina?“

„Razmisliću o tome“, kaže on i gasi svetlo. „Tako ću kasnije imati čime da se zanimam.“

Ona, začudo, nije došla da me poljubi.

Ležim spreman za prislušivanje. Noćas bi trebalo da bude ubistveno zabavno. Pukao bih od muke, ali verujem da zaljubljeni par i ne pomišlja na mene. Postao sam

manje važan. Oni su pod reflektorima, dok ja bledim. Statista sam u sopstvenom filmu.

Zi mi je uvek bila odana. Žena je kakvu sam oduvek želeo. Zbog mene je napustila domovinu, rodbinu, muža. Jednom je kazala da bi me volela čak i kad ne bih imao penis. Paz' da ne bi. Ko ne voli kurac?

Ona vodi život bez života, bar sedam godina nije imala seks. Ja ni na koji način ne mogu da je zadovoljim. Pretpostavljam da se samozadovoljavala uz romantične scene na televiziji. Uz Džejn Ostin, nadam se. Možda bi Zi volela da oseti moj jezik u sebi. Još mogu pomalo da palacam. Kad mi je loš dan, dizanje ruke podseća na Zenonov paradoks: pokret sačinjen od beskonačno mnogo manjih nemoguće je izvesti do kraja. Mogu da držim piće, da koristim telefon i okrećem točkove, ali jedva uspevam da zakopčam dugmad na pidžami. Odakle mi onda pravo da nekome nešto tražim ili branim?

Nisam grubijan. Šezdesetih sam bio momak. Sedamdesete su bile još razuzdanije, a verovatno i iskvarenije. U to ludo vreme, kad su zabrane bile zabranjene, kad se sve moglo i kad smo verovali da orgazam leči svaku boljku, provodio sam se kao nikad, vozio sam motor i živio u Kaliforniji, gde sam delio krov i ljubav s parom lezbejki. Kad sve ostalo zakaže, uvek nam je preostajalo vrhunsko jebanje.

A bio sam jebozovan – muškarčina u zvoncarama, s ogrlicom od perlica, plećat, crne kose do ramena i s dupetom za koje biste platili da ga gricnete. Ako ste ikada u životu bili privlačni, poželjni i harizmatični, zgodnog tela, to nikada ne zaboravljate. Inteligencija i trud ne mogu da kompenzuju ružnoću. Samo je lepota bitna, ona se ne može kupiti, a lepi ljudi su istinski povlašćeni. Ma kako na

kraju završili, čitavog života živite kao član ekskluzivnog kluba. I nikada ne prestanete da sažaljevate one koji nisu toliko srećni. Šljam poput Edija.

Naučio sam da je mudro kloniti se normalnog i da je poštenje izmišljotina. Nikada se nisam zamajavao načelima vernosti ili okovima tradicionalnog. Čestitost je patološko nasilje a dobrota prepreka. Bio sam – a i ostao, nadam se – senzualac sa sklonošću ka moralnim smernicama Markiza de Sada. I ostaću dosledan tom načelu uprkos iskušenju da udarim šakom o sto.

Ali isto tako sam shvatio i da prestupništvo samo učvršćuje pravila koja pokušava da prekrši. Ništa ne osnažuje normu kao odstupanje od nje.

Hoću da kažem: to je samo seks. I: ne shvataj to lično. Imaj razumevanja, pusti ljude da uživaju. Napredak se ogleda u prevazilaženju tabua. Ali ma koliko se trudili, ne možete prenebregnuti dublje značenje seksa. Žene i danas vole više nego muškarci. I zato mene ne brine seks, nego ljubav. Ja sam, napokon sam shvatio, od onih budala koje žele ekskluzivno pravo na nečiju ljubav.

A nisam oduvek bio takav. Zavaravao sam se, verovao u lažni ideal muževnosti – gde li sam to pokupio, da li od previše gledanja vesterna? – mislio sam da moram povaliti svaku ženu, čak i one koje mi se ne sviđaju, i silno se jeo kad mi to ne pođe za rukom. Prezirao sam žene koje me nisu htele. Sve su mi bile potrošna roba, trebalo je samo da odaberem sledeću. A kad sam bio potišten, u seksu sam video spas.

Još imam taj senzibilitet šezdesetih. Bili smo sigurni da će sve što je dobro – ravnopravnost, feminizam, anti-rasizam, sloboda za seksualne manjine – trajati daveka.

Verovali smo da smo prosvetljeni. Da će sve što je nama dobro biti dobro svakome. Ali nije tako bilo. Ispostavilo se da smo bili elitisti.

Sada ležim spreman da stupim u akciju, s malo pljuvačke u bradi, pretvaram se da sam umoran, čak i hrčem. Vrhunska predstava. Na početku onoga što drugi nazivaju mojom „karijerom“ glumio sam u nezvaničnim holandskim i nemačkim alternativnim pozorišnim trupama, često go, ponekad na esidu, izgovirivao kroz zvezdanu zavesu.

Čujem nešto. Jesu li počeli? Primirujem se. Pažljivo osluškujem, pretvorio sam se, što kažu, u uvo.

Sećam se putovanja s njom, bićem koje sam voleo najviše na svetu. Hrana, vino, šetnje po Kapriju, Pariz, Vila Borgeze, Meri u Pakistanu, poslepodnevne dremke kraj nje dok ona čita. Razmišljam o njenoj dobroti, njenim dodirima. I kako mi donosi džemper kad mi je hladno i briše mi dupe.

Počinjem da tonem u san.

Mrtav? Ne, mnogo gore – živ.

Budim se u mraku, uz pesmu ptica.

Zurim u tamu. Tišina je, a tišina je glasan zvuk. Stejnem i uzdišem. Čak su i ljubavnici pospali. Noć neznanja i nemirnog sna. Uzdišem i s naporom se okrećem na drugu stranu.

Jutro je, ptice čavrljaju, lift tandrče, a Edi se išunjao nakon što se založio mojim dimljenim haringama, tostom i kafom. Svet se vratio u normalu. Samo sam sklopio oči i sve propustio. Gotovo je. Ta noć se nikada više neće dogoditi.

„Nešto si ljut i neraspoložen, Voldo. Da li je sve u redu?“

„Gadna noć.“

„Nadajmo se da će naredna biti bolja.“

Biće.

TRI

Uključujem slušni aparat. Eto koliko ozbiljno pristupam svemu ovome. Što se kaže, primio sam se.

Obaveštavam Zi da ću slušati radio u krevetu. Često ga ostavljam uključenog po celu noć, glasovi me umiruju jer tako znam da nisam sâm na svetu.

Edi navraća predveče, poput muža koji se vratio s posla. Po dolasku mi uviđavno daje poklončić i ukazuje mi poštovanje. Zajedno gledamo dnevnik, on sluša moje stavove i toliko je drzak da ih ponavlja kao papagaj, naročito ako su iščašeni. Pitam se da li primećuje moju netrpeljivost i podozrenje. Ako primećuje, ničime to ne pokazuje. Nisam više siguran ko je ovde mačka, a ko miš.

Zi se sprema, rastrčala se na sve strane. Nakon sušenja kose, dugog i glasnog kao da vam helikopter sleće ispred kuće, izlazi iz svoje sobe u ružičastoj, gotovo fluorescentnoj haljini, svetlim helankama i cipelama s visokom potpeticom. Većinu garderobe kupuje u butiku jednog svog prijatelja koji je gej. Uvek vodi računa o izgledu i voli da joj se dive. Nema većeg zadovoljstva za ženu nego kad zna da je gledaju.

Puštam film o kojem smo razgovarali, ali ona kaže: „Vidimo se kasnije, Voldo.“

„Da, vidimo se“, ponavlja Edi. Uzima kaput. Stavlja šal.
„Idemo da nešto čalabrcnemo. Nećemo dugo.“

Eto ti ga sad. Otišli su.

Žurim ka prozoru, kroz dvogled gledam kako odmiču ulicom. Je li ga ona to uhvatila za ruku dok su skretali iza ugla?

Da sam pas, besomučno bih lajao. Ostavili su me samog i psihotičnog kao da umesto glave imam televizor.

Razložno razmišljanje uvek je traćenje vremena, te zato upošljam svoju mađioničarsku maštu smišljanjem scenarija dok tovarim sladoled od manga u gubicu. Igram sve uloge s odgovarajućim akcentom. Znam u koji su restoran u kraju otišli. Vlasnik, Rimljanin Karlo, moj je dobar drug. Na zidu visi njegova fotografija sa mnom, između slika s Majklom Vinerom i Šonom Konerijem.

„Gde je maestro večeras, gospođo?“

„Bojim se da Voldo nije dobro, Karlo. Sve mu je gore. Počeo je da se gubi. Veruje da je u Veneciji.“

„U Danijeliju?“

Čujem kako joj đinđuve zveckaju dok rukom dotiče kosu.

„A gde drugde nego na doručku na terasi? To mu je najdraže mesto na svetu. Nepodnošljiva mi je i pomisao na to da ću ga izgubiti. Molim te da ne razgovaramo o tome jer ću zaplakati. Ovo je Edi, naš dobar prijatelj. On i Voldo su veoma bliski.“

„Ja sam snimatelj dokumentarnih filmova, kustos, novinar i kolekcionar“, kaže Edi.

„A i predavač“, dodaje Zi.

„Dobro več, gospodine. Dobro došli. Jeste li za čašu proseka? Ili ste za šampanjac? Poslaću Pjetra da vam

kaže koji su današnji specijaliteti. Verujem da će vas lazanja iznenaditi, gospođo. Znam da volite bademe.“

„Uvek me iznenadiš, Karlo.“

Tako vam je to, život se odvija za stolom za kojim je žena vaših snova. Zaslepljujuće bele salvete, ledeni maslac, pribor za jelo, dinja, brancin s krompir-pireom, sorbe od jagoda ili puding od hleba, dupli espresso – ljubav.

Ako Pjetro ili Karlo vide kako im se ruke dodiruju iznad stola, biću ponižen i ubilački raspoložen.

Previše uzrujan da bih gledao film ili utakmicu, odvozim se na drugi kraj dnevne sobe. Stigavši do prozora, odmičem zavesu i zauzimam položaj s pogledom na svoj kalifat. Prisanjam zakrvavljene oči uz dvogled, vidim zgradu preko puta. Sedim tako kao debela muva na prozorskom oknu i istražujem čudesne predele s druge strane. U bespuću usamljenosti, skrećem sebi misli posmatrajući ljude kako gledaju televiziju i decu koja zure u monitore. Kao i uvek, pijuckam lasi jogurt i sečem ga votkom dok telefonom snimam svoje mumlanje i nasumične misli. Proširujem svoju stvarnost izgovarajući je.

Iz ove palate mudrosti slikam i snimam ljude koje ne poznajem. Hvatam uzdahe blaženstva i paperjaste oblake. Sve što nimalo ne obećava.

Ne mogu reći da mi je život manje zanimljiv sada kada sam gotovo oduzet i mrtav. Opčinjavaju me komšije u osvetljenim kavezima. Večerinke s prijateljima uzbudljivije su od ratova i uvek mi obuzimaju pažnju. Ali nema seksa. Seks je ovde, meni iza leđa, u svakom pogledu.

Neverovatno je koliko vam ljudi dozvoljavaju da vidite i koliko malo cene to što mogu da dođu i odu kad god im se prohte.

Par koji večera u stanu tačno preko puta izgleda zamrznuto, viljuške kao da lebde u vazduhu. Kuckam sat. Sigurno je eksplodirao kad mi je skočio pritisak. Koliko im to vremena treba da večeraju? Moje žene i mog prijatelja nema već dugo. Oralna predigra. Da se malo pobliže upoznaju. Kasnije će se zasladiti. Hvatajući zalet za noćno ljubavisanje, bez ičega što bi mu sputavalo požudu, Edijev penis se propinje od iščekivanja.

Nadam se da su odabrali skupa jela i vino. Kakve koristi ja sad imam od novca? Meni više ništa ne znači i zato želim da ga oni slobodno troše, da uživaju. Nek ide život.

Satima kasnije čujem ključ u bravi. Vratili su se.

Edi gleda dnevnik, a ona je u svojoj sobi. Volim kad žena uživa u svom telu. Zi je Bik u horoskopu, a verujem da je Biku njegovo telo hram. Kako to često biva kod žena, Zi mu je posvećena, ali ga istovremeno i mrzi. Nekada je volela moje telo.

Dolazi da me obiđe, a ja se pretvaram da kunjam. Presvukla se u kućnu haljinu. Dah mi zastaje: sveže nanesen parfem na doručjima i grlu. Ne mogu da se uzdržim, dok se ona vrzma oko mene istežem vrat i hvatam šapat njenog veša. Trake i alke. Blaženstvo.

S odobravanjem gledam njene crvene pernate papuče s visokim potpeticama. Volim kad žena izgleda kao da je upravo ugazila u papagaja. Šta ću, takav sam. Ali nije obula te papuče za mene.

„Brzo ću“, dovikuje Ediju.

Brzo će.

Ljudi su nedokučivi. Ne mogu da se ne zapitam da li je još volim. Naravno da je volim. Ljubav se ne isključuje kao na dugme, kad mi to hoćemo. I što je nedostupnija,

to je jača. Nije li tako? Teško je shvatiti koliko vam je neko potreban. A kad shvatite, tek onda ste nadrljali. Osećam se kao budala zbog ove sumnje što me izjeda. Svaki muškarac se silno trudi da ne ispadne budala.

S njom sam prvi put pozeleo da budem u braku sa osobom s kojom sam u braku. Otkrivali smo jedno drugo. Volela je da joj sednem na lice, čak toliko da ne može da diše. Volela je da mi dugo puši kurac. Stidljivo je uživala dok joj nabijam prst u dupe nabrajajući tiho šta mi se sve sviđa na njoj. Da biste voleli seks, morate nadvladati gađenje.

I kad već pričamo o čudnovatosti ljudskog postojanja, kako je jeftino, šokantno i otrežnjujuće kad se posle svega toga probudite i shvatite da je vaša ljubav postala neko drugi ko voli nekog drugog.

Moram nekako da je vratim. Draga mi je, a i treba mi žena na kojoj će mi drugi muškarci zavideti. Žena je čak i u današnje vreme statusni simbol: dragulj, rols-rojs, Da Vinčijeva slika u dnevnoj sobi.

Ako se moje sumnje pokažu kao opravdane, šunjaću se kao zmija između kamenja. Samo gledajte kako ću tog lopova da naučim pameti. Prvo ću ga saseći svojim ludilom, slepilom i impotencijom, između ostalog.

A onda ću mu se ispišati u usta i obrisati dupe njegovom glavom.

ČETIRI

Edi je jedan od onih tipova iz Sohoa kakvi se mogu videti na projekcijama, otvaranjima festivala, prijemima i večerama. Laska mu da bude viđen sa slavnima i uvek je prvi tamo gde su piće i kanapei. Otmen, ugladen i predusretljiv, taj ume da vas obrlati kad vam je okrenut leđima i da očijuka žmureći. Čuo sam da nije loše izgledao u tinejdžerskim danima. Ranjivi dečaćić s debelim naočarima, rumenih ustašaca i anđeoskog dupenceta, uvek spreman da udovolji. Priča se da je bio magnet za pedofile.

Obično se znoji od nervoze i oseća se na piće, na pabove, taj omatoreli školarac s jeftinim satom, proređene kose kroz koju prosijava ćela. I obavezno mu se na putu ka vama desi neka nesreća u vezi s novčanikom, nešto u vozu, pogrešne pantalone, možda čak i neka žena. Ne volim ružne ljude kad ih ne sažaljevam. Nikad ne znaju gde im je mesto. Cele ove papazjanije ne bi bilo da je Edi privlačan muškarac.

A opet, snimio je tri dokumentarca, bio urednik nekoliko knjiga, piše za filmske časopise, učestvuje na konferencijama, drži predavanja tu i tamo. To me mnogo više vređa. Načuo sam i da peva u barovima, u belom sakou,

što je takođe neoprostivo. Kažu da besprekorno govori francuski, onim svojim glasom koji odiše iskvarenošću državnih škola i budoarskom dekadencijom.

Zi je nacrvcana, zamućenog pogleda. Ali donosi mi kafu, pere me i presvlači dok ćereta o Karlu, šta je bilo na meniju, ko je sve bio tamo i kako se ko obukao.

Misli su joj negde drugde. Lepo to vidim. Zamišljam je kako kaže da joj Dada (tako me zove) ne zamera. Trenutno je preokupirana. Zaljubljuje se. Sve joj je novo i čini joj se da ceo svet odiše nekakvim značenjem.

Ležim. Ne pomeram se. Tonem ali još nisam potonuo. Osluškujem. Gasim radio kako bih pratio drugu dramu. Slušni aparat mi je pravi blagoslov. S njim svet postaje neobično glasan. Čujem ljude kako jedu u Parizu, okreću stranice u Stokholmu, vode ljubav u Rimu i pevaju u Madridu.

Noćas, dok čekam, ja sam radio-prijemnik širokog opsega.

Sećam se koliko je Zi volela da komentariše novinske članke o starijim ženama koje su sebi našle mladog ljubavnika, dečka za razonodu iz neke od zemalja Trećeg sveta, očajnog nevoljnika koji će ih posle venčanja opelejšiti. „Kako mogu tako da nasednu?“, pitala se. Podsetiću je na to u pogodnom trenutku.

Svetla su prigušena. Pustili su laganu muziku, verovatno plešu. Privijaju li se jedno uz drugo dok zalaze prstima pod odeću? Izgaraju od nestrpljenja. Božansko iskušenje.

Počelo je. Da, mislim da sve lepo čujem. Zamišljam oblik, boju, dodir njenog tela. Pretvaram se da su njegova usta moja.

Prelaze u spavaću sobu. Naprežem se. Ali sad se slabije čuje. Scena traje dugo i zvuk se postepeno pojačava. Shvatam da ta napaljena životinja jebe moju ženu. Možda je siromašan kô crkveni miš, ali je za svoje godine neobično živahan. Možda se zato žene toliko lepe za njega uprkos izgledu i karakteru. Savršen je jer svaka želi muškarca kome će pružiti utočište.

Sigurno razumete da se iskreno trudim da budem ne-sebičan i pun razumevanja. Svestan sam da je ljubav svakome potrebna. Erosova mašinerija sastavlja i rastavlja, obnavlja u čoveku žudnju za životom. Napravio sam od nje udovicu onog trenutka kad sam se oženio njom.

Istina je da sam joj rekao: „Nadam se da ćeš kad umrem naći nekog imućnog muškarca s lepim penisom da se stara o tebi“, mada sam podrazumevao da će posle moje smrti preseći vene slomljenom bocom, ali tek nakon što poludi i počupa svu kosu s glave.

Svestan sam da će ona posle mene nastaviti da živi, i kako da budem toliko okrutan i očekujem da me žali više nego što je neophodno? Koliko je samo puta u ljubavnom zanosu ječala: „Ti si jedini muškarac kog želim, samo s tobom se osećam kompletno.“

A i ja sam znao, čim sam tokom snimanja u Mumbaju upoznao Zi i njenog muža, da je ona, posle toliko žena, ljubavnica, pokušaja i promašaja, kraj svih mojih traganja. Ona je bila odredište kome sam oduvek stremio. U mojoj verziji događaja, nikada ni sa jednom nisam bio istinski srećan dok nju nisam upoznao. U potpunosti me je ispunjavala, postala mi je majka, ljubavnica, sestra i prijateljica.

Radila je na snimanju, pomagala je u prekrajanju i šivenju kostima. Niko nije smatrao dobrom zamisli da otkači pristojnog muža zbog nekog tamo divljaka koji već počinje tužno da podseća na Elvisa iz starijih dana.

Nakon mesec dana veze, sama mi je podšišala umašćenu kosu i naterala me da se kupam svakog dana. Noću je prebrojavala moj novac i pretraživala mi džepove kako bi našla i bacila kokain (nikada ga ranije nije videla), iako sam se kleo da ga više ne uzimam. Odakle ljudima ideja da ih to zadovoljstvo može usrećiti? Droge su mi ulivale lažnu hrabrost, ali su me sprečavale da preuzmem rizik. Sve što je bestidno mora da se zasluži. Ne možete prevartiti stvarnost.

Bio sam ili Stahanov, ili Oblomov. Postao sam samotnjak, posramljen, uveren da svi vide koliko sam, uprkos svim svojim dostignućima, nesposoban da nađem sreću u životu. Samopregoran i raskalašan, bio sam slomljen, potrošen, satrven, pregažen i izgubljen. Kao i mnogima, seks mi je bio svakodnevno potreban, nebitno s kim. U meni je bilo previše života, nisam umeo da se nosim s toliko energije.

Zi me je prozrela, volela je moj miris i ukus, linije mog tela, moju muževnost. Rasterala je sve dilere, žene, kurve, grebatore i prirepke, dokoličare i neke likove koji su dolazili i nedeljama nisu umeli da odu. Trpela me je dok sam se nasuvo skidao s droge i držala me za ruku. Zabranila mi je da jedem sladoled, a crno pivo zamenio sam vinom. Iskonsko zadovoljstvo se ne dostiže preko noći. Naterala me je da se opametim, naučio sam da uživam bez divljanja. Pomogla mi je da spoznam i zaštitim svoj dar. Da napokon postanem inteligentni hedonista.

Posao i zadovoljstvo ne idu zajedno, a ja sam bio zaljubljen. Na selu smo gajili životinje. Šetali smo, izležavali se, pravili muzičke večeri tokom kojih smo na smenu puštali ploče. Ona voli pesme iz mjuzikla i bosanovu, ali je s vremenom naučila da ceni Kertisa Mejfilda. Plesali smo.

Pribojavao sam se da će me ta ušuškanost uništiti kao umetnika. Da ću izgubiti smelost, žestinu, agresivnost i ogorčenost. Da će mi druge stvari postati preče od udovoljavanja javnom mnjenju. Znao sam nekoliko takvih slučajeva. Ali veza sa Zi bila je ogled u koji sam morao da se upustim. Bio sam prezaštićen. Sprečavala me je da zabrazdim u dublja, nastranija i uzbudljivija iskustva. Hteo sam da napokon saznam koliko se mogu zbližiti sa ženom. Koliko se mogu sjediniti s drugim ljudskim bićem a da pritom ostanemo dve jedinke. Hteo sam da raskinem sve stege i postanem potpuno nezavisan. Želeo sam da me ona promeni.

Još nešto. Zanimljiva pojedinost. Od samog početka tražila je da noću ne spavam kraj nje. Uplašio sam se da joj nisam privlačan. Ili da možda hrčem, znojim se ili psujem više no inače?

Zi je imala demona. Neka tetka ju je uvračala.

Kao veliki ljubitelj okultnog, hteo sam pošto-poto da vidim tog demona na delu. Bili su to mračni sati. Nikada nisam poznavao nikoga ko pati od takvih košmara. Vrištala je, udarala me i šutirala. Urlala je da umire. Kao da je neko ubija. Ni na trenutak se nisam odvajao od nje. To ju je umirilo, nije se više toliko stidela. Nikada mi nije bila odbojna ni jedna jedina stvar u vezi s njom, i to joj uvek govorim.

Kako bismo pokazali da ozbiljno mislimo, Zi i ja smo se venčali. Želeo sam da budem muž, ali sam pride postao i očuh. Vodio sam računa o njenim ćerkama, bliznakinjama, koje su i te kako umele da budu teške i uvek su držale stranu svom dobroćudnom ocu. Vaspitavali su ih da poštuju starije, ali ja sam oteo njihovu majku, voljno, i njih, nevoljno. Na teži način sam naučio koliko uloga očuha može biti strašna i koliko mržnje i poniženja čovek mora da proguta. Ta deca, ne moja nego jednog pristojnog čoveka, namučila su me više nego ijedan film koji sam snimio. Ponekad su bile nepodnošljivo okrutne. Slali smo ih kod oca kad god smo mogli. Počeo sam da odlazim kod psihoterapeuta jer sam shvatio da ne želim da su one tu. Čak mi se činilo da sam spreman da ostavim njihovu majku jer su od mene napravile čudovište kakvo zaista nisam hteo da budem.

Prihvatio sam dobre savete i nekako preživeo. Činjenica da sam uspeo da zavolim neku ženu značila mi je više od svega.

Na kraju smo ih poslali na američke univerzitete, što sam ja platio. S jednom sam prošao kroz skidanje s droge i ludilo. Sada im dobro ide. Džasmin radi u hotelima. Samrin me je podsećala na mene. Bila je lenja, neuredna tinejdžerka poganog jezika, koja odbija svaki vid obrazovanja. Postala je veganka, pustila se u promet, svojevoljno je napustila nekoliko skupih škola. Dva puta sam je vadio iz policije. Malo je nedostajalo da je izgubimo. U kasnim dvadesetim najednom ju je obuzela želja da postane lekar. Smirila se i zagrejala stolicu. Postala je savestan ginekolog i pomaže siromašnim ženama u Los Anđelesu. S vremenom smo se zblížili. Obe devojke su